

Tisková zpráva k výstavě

Intermédiá v dílech umělců Křižovnické školy

Pořadatel: **Galerie umění Karlovy Vary, příspěvková organizace Karlovarského kraje**
Místo konání: **Galerie umění, Goethova stezka 6, Karlovy Vary**
Termín: **1. listopadu 2024 – 5. ledna 2025, vernisáž 31. 10. 2024 v 17 hodin**
Kurátorka výstavy: **Duňa Slavíková**
Grafik: **Karel Scherzer**
Produkce: **Hana Jásková, 734 682 520, jaskova@galeriekvary.cz**
Otevírací doba: **otevřeno denně mimo pondělí 10.00 – 17.00 hodin; vstupné 80 / 40 Kč**

Křižovnická škola čistého humoru bez vtipu, ve zkratce KŠ, kolektivní skupina, která působila hlavně v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století, se pojmenovala podle pražské hospody U Křižovníků, kde se v době svého založení scházela. Křižovnická škola byla uměleckým seskupením, založeným v roce 1963 Janem Steklíkem a Karlem Neprašem. Nejen jejich nominální hospoda „U Křižovníků“, ale i další hostince, hospody a hospůdky se staly centry provázanosti života a umění. Členové KŠ se stejně jako jejich hospodské domovy objevovali, v různých časových etapách pozměňovali, a znovu nalézali v jiných seskupeních. Kromě rozšiřování pracovních forem i uměleckých a participativních metod, které byly formativní pro neo-avantgardy poloviny 20. století, byla význačná zejména vůle a schopnost jednotlivých umělců překročit osobní hranici v experimentální a hravé spolupráci s kolegy. Intermediální formy jsou v kontextu naší výstavy pojaty jako systémy komunikace, které vytvářejí kolektiv multidiscipinálních umělců.

Vedle ředitelů školy Steklíka a Nepraše se v hospodě setkávali umělci Rudolf Němec, Eugen Brikcius, Olaf Hanel, Zbyšek Sion, Jan Šafránek, Naděžda Plíšková a Otakar Slavík, literát Andrej Stankovič, překladatel Paul Wilson, který byl členem Plastic People, poeta Petr Lampl, konkrétní básníci Jindřich Procházka a Vladimír Burda, výtvarný teoretik časopisu Výtvarná práce. Tam přispívali historici umění a básníci Věra Jirousová a její manžel, významný člen Křižovnické školy Ivan Jirous. Ke Křižovníkům patřila i kurátorka Špálovy galerie Jana Cibulková, historik umění Josef Kroutvor, fotografka Křižovnické školy Helena Wilsonová, překladatel Jaroslav Kořán a další. Většina umělců byla spjata s Galerií Václava Špály Jindřicha Chalupeckého. Jejich tvorba představila kombinace stávajících klasických médií, sochařství a malířství s intermediálními postupy, happeningy, akcemi, spontánními drobnými eventy, rétorickými a literárními výstupy, poezií, literaturou i překlady, filmem, fotografií, konceptuálními akcemi, konkrétní poezií a hudbou.

Hospodský prostor byl domovem KŠ, kde se vymýšlely a konaly různé akce, ale byl i úlevou od života v normalizační době, kdy se stále utužoval totalitní politický systém, který znemožňoval umělcům vystavovat a svobodně žít. Ve své individuální tvorbě pracovali umělci v ateliérech. Akce školy se mimo hospodu udávaly i v přírodě. Jan Steklík vedl archiv KŠ, školní sešitky, kde se zaznamenávaly všelijaké absurdní nápady a koncepty. KŠ měla vlastní hudební kapelu, Sen noci svatojánské band, která doprovázela vlastenecké výlety KŠ Olafa Hanela, její člen Vratislav Brabenec hrál jak s Plastic People, tak i s dalšími skupinami undergroundu. Skupina se se svou životní opravdovostí dostala i do blízkosti disentu. Mnozí Křižovníci se ocitli mezi prvními signatáři Charty 77, někteří byli vězněni, někteří donuceni opustit zemi. Hravý princip pojmání života a zkoumání fenoménu komična, tak důležitého pro lidskou, sociální a kolektivní fantazii, vedl později Jana Steklíka k pokračování Křižovnické školy, byť v odlišné poloze a s jinými aktéry až do jeho smrti v roce 2017.

Duňa Slavíková

Výstava se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Statutárního města Karlovy Vary.